

Nationale Drug Monitor

Op basis van de meest recente update van de Nationale Drug Monitor besteedt deze factsheet aandacht aan nieuwe cijfers over drie ontwikkelingen in drugscriminaliteit en middelengebruik en strafbaar gedrag in de afgelopen jaren.

Deze ontwikkelingen en andere trends in drugscriminaliteit en middelengebruik en strafbaar gedrag staan in de update van de NDM (Nationale Drug Monitor) van het Trimbos-instituut en het WODC. Deze update is uitgevoerd door Regioplan.

CBR-maatregelen tegen alcohol en drugs in het verkeer

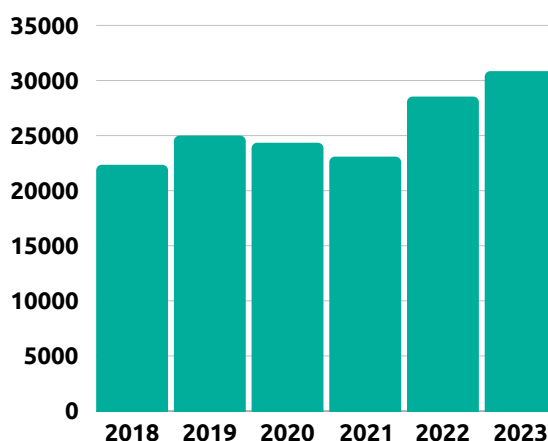
In 2023 steeg het aantal meldingen dat het Centraal Bureau voor de uitgifte van Rijvaardigheidsbewijzen (CBR) van de politie ontving vanwege alcohol- en/of drugsovertredingen, gevaarlijk rijgedrag of een vermoeden van ongeschiktheid om te rijden door een medische aandoening. Het aantal onderzoeken dat het CBR instelde naar de rijgeschiktheid bij mogelijk problematisch drugsgebruik is echter afgenomen ten opzichte van het jaar ervoor.

Het aantal meldingen dat het CBR ontving van de politie steeg in 2023 met 8% ten opzichte van 2022, van 28.540* naar 30.850*.

* Wegens verschillen in de absolute aantallen tussen de registratiesystemen van het CBR zijn deze cijfers afgerond op tientallen.

Bron: CBR (2021, 2022, 2023, 2024)

Aantal meldingen dat het CBR ontving van de politie

In 2023 stelde het CBR 39% minder onderzoeken in naar rijgeschiktheid bij mogelijk problematisch drugsgebruik. Het aantal daalde van 5.139 in 2022 naar 3.113 in 2023.

Bron: CBR (2024)

Deze daling is mogelijk te verklaren door de inwerkingtreding van een nieuwe maatregel op 1 april 2023. Hierbij krijgen 'first offenders' die in het verkeer met drugs worden gepakt in eerste instantie alleen een educatieve maatregel drugs (EMD) opgelegd, in plaats van doorverwezen te worden naar een onderzoek.

Aantal onderzoeken naar rijgeschiktheid wegens problematisch drugsgebruik en aantal keer educatieve maatregel drugs (EMD)

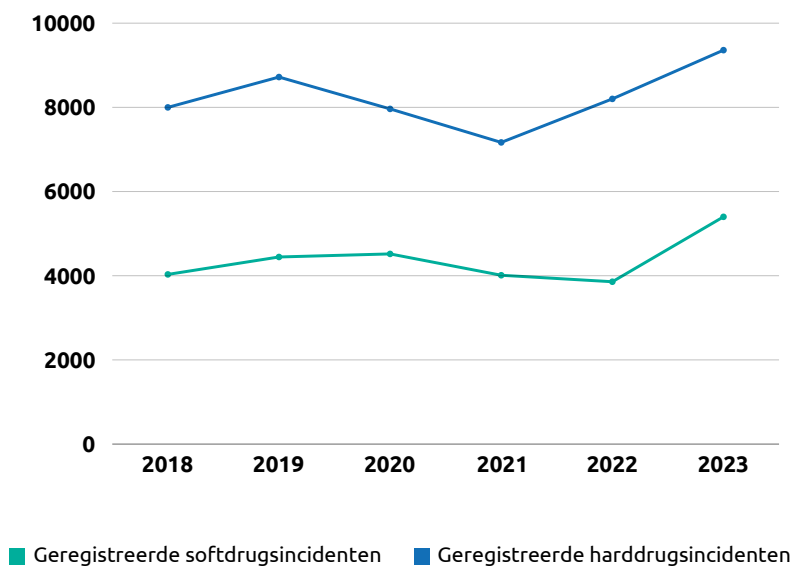

Stijging geregisteerde drugsproblematiek en opgerolde productielocaties harddrugs

In 2023 is er een toename in het aantal geregisteerde soft- en harddrugsgelateerde incidenten door de politie ten opzichte van 2022. Het aantal softdrugsincidenten is sinds 2014 niet meer zo hoog geweest. Een mogelijke verklaring voor deze stijging is de plaatsing van lachgas op lijst II van de Opiumwet in 2023, waardoor het gebruik hiervan onder softdrugsincidenten valt. De stijging van het aantal geregisteerde harddrugsincidenten in 2023 hangt mogelijk samen met de toevoeging van nieuwe stoffen aan lijst I van de Opiumwet. Daarnaast kunnen de verhoogde capaciteit en investeringen in de aanpak van georganiseerde drugscriminaliteit sinds 2020/2021 een rol spelen. Ook de veronderstelde toename in harddrugsproductie sinds 2020 kan deze stijging deels verklaren. Verder is er in 2023 een sterke stijging te zien in het aantal ontmantelde productielocaties voor synthetische drugs. Het gaat om het hoogste aantal ontmantelde productielocaties van synthetische drugs ooit in Nederland.

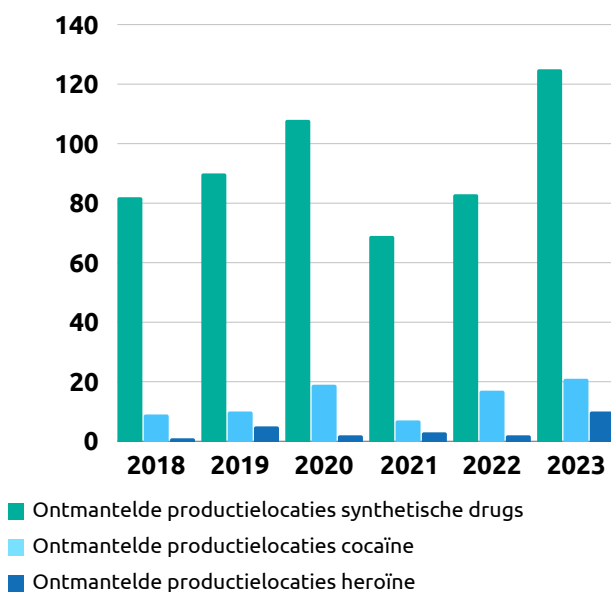
In 2023 steeg het aantal geregisteerde softdrugsincidenten met 40% naar 5.399 (3.857 in 2022). Het aantal geregisteerde harddrugsincidenten nam met 14% toe, van 8.201 in 2022 naar 9.359 in 2023.

Aantal geregisteerde soft- en harddrugsincidenten

Bron: Politie, Basisvoorziening Handhaving (BHV) (2024)

Aantal ontmantelde productielocaties voor synthetische drugs, cocaïne en heroïne

Het aantal ontmantelde productielocaties voor synthetische drugs steeg in 2023 met 50%, van 83 in 2022 naar 125 in 2023.

Daarnaast werden meer locaties voor cocaïne en heroïneproductie ontmanteld: 21 cocaïne locaties (17 in 2022) en 10 heroïne locaties (2 in 2022). De meeste locaties werden gevonden in Noord-Brabant, Zuid-Holland en Limburg.

Bron: Politie, Nationaal Overzicht Druglocaties (2023, 2024)

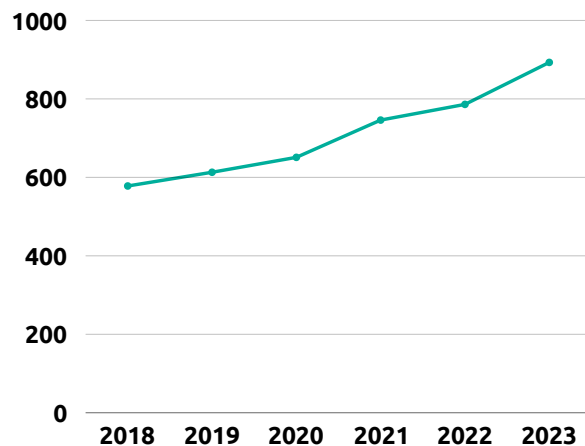
Stijging aantal personen veroordeeld tot een vrijheidsstraf

Sinds 2020/2021 heeft de intensivering van de aanpak tegen georganiseerde drugscriminaliteit geleid tot een toename van het aantal opsporingsonderzoeken naar criminele samenwerkingsverbanden (csv's) met drugs als eerste aandachtspunt. Ook in 2023 nam dit aantal verder toe. Daarnaast steeg het aantal personen dat een vrijheidsstraf kreeg na een onderzoek naar georganiseerde handel in en/of productie van drugs, met name bij gevangenisstraffen van 2 jaar of meer. Deze stijging kan deels worden verklaard door de groeiende hoeveelheid opsporingsonderzoeken naar csv's met drugs als eerste aandachtspunt. Dergelijke onderzoeken zijn vaak complex, internationaal, en draaien om grote hoeveelheden drugs, vaak gepaard met geweld. Hierdoor vallen de straffen doorgaans hoger uit.

Het aantal opsporingsonderzoeken naar csv's met drugs als eerste aandachtspunt is in 2023 met 13,6% gestegen. Het ging om 893 onderzoeken in 2023, ten opzichte van 786 in 2022.

Bron: OM (2021, 2022, 2023, 2024)

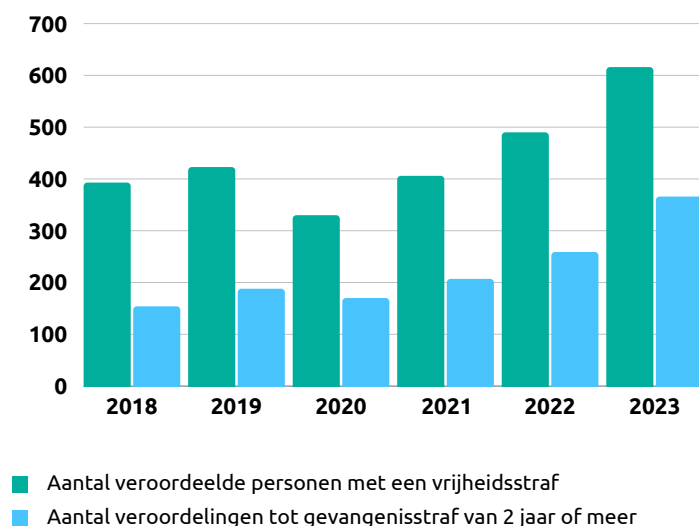
Aantal opsporingsonderzoeken naar csv's met drugs als eerste aandachtspunt

In 2023 steeg het aantal veroordeelden met een vrijheidsstraf voortkomend uit onderzoeken naar georganiseerde handel in en/of productie van drugs met 25,7%, van 490 in 2022 naar 616 in 2023. Vooral het aantal gevangenisstraffen van 2 jaar of meer nam toe, met 41,3%, van 259 in 2022 naar 366 in 2023.

Bron: OM (2021, 2022, 2023, 2024)

Aantal veroordeelde personen met een vrijheidsstraf en aantal gevangenisstraffen van 2 jaar of meer

Voor meer informatie over dit onderwerp, kijk op de website van de NDM: [16.2.1](#)

Publicatie januari 2025